

Bernat Armangué Fotoperiodista

“Per fer un bon periodisme, s’hi han de posar ganes i diners”

BASE • “Una fotografia a Terrassa i una de la crisi dels rohingyes tenen en comú que has d’explicar una història” **RIGOR** • “Una pèrdua de confiança per culpa d’una mala praxi és una llançà directa contra l’ofici”

Rosa M. Bravo
BARCELONA

Bernat Armangué va estudiar fotografia al Centre de la Imatge i la Tecnologia Multimèdia de la Universitat Politècnica de Catalunya. El fotoperiodista va protagonitzar la sessió inaugural del curs acadèmic de la UPC, on va reflexionar sobre el que envolta el fotoperiodisme.

Va començar treballant a la premsa local i al cap de pocs anys va passar a Associated Press (AP). Com va ser aquest trànsit?

Vaig començar a treballar els caps de setmana al *Diari de Terrassa* mentre estudiava i vaig fer col·laboracions a *El Periòdic de Catalunya*. Al cap d’un parell d’anys vaig començar a col·laborar amb AP. Un parell d’anys després, vaig entrar a la plantilla de l’agència, a Madrid. Les diferències òbvies són els canals de difusió: una imatge publicada al *Diari de Terrassa* arriba a un nombre molt determinat de gent, però el periodisme continua sent igual. És igual que treballis a Terrassa o que cobreixis una crisi dels rohingyes a la frontera entre Bangladesh i Myanmar. La manera d’accedir a la gent és la mateixa: parlar, comunicar-t’hi, intentar entendre la seva història i explicar-la de la millor manera possible.

Afronta de manera diferent una fotografia a la seva ciutat que en una zona de conflicte?

No és igual perquè les logístiques no són iguals. La cobertura d’una cimera política o d’un esdeveniment folklòric té unes necessi-

Has de poder sentir i entendre el que veus; si no, malament a l’hora d’explicar-ho

tats logístiques determinades i uns terminis a l’hora d’enviar les imatges. El que sí que tenen en comú és que has d’explicar una història i necessites detectar quins són aquells elements que et serveixen per fer-ho. Òbviament, si te’n vas a una zona de conflicte has de tenir presents uns elements de seguretat que no et calen en altres llocs. Si estàs en una ciutat que coneixes, les coses són més senzilles; si vas a un lloc molt diferent del teu dia a dia, això implica altres aspectes. Però l’objectiu és el mateix: explicar què passa.

Vostè ha estat en molts conflictes, i m’imagino que en aquests contextos és més difícil fer la feina, tant materialment com emocionalment.

No sempre. Sí que és veritat que qualsevol cobertura que impliqui desastres en clau social provoca emocions. Emocions dels protagonistes i, per tant, de tu. Ningú és de pedra i les coses t’afecten. Per desgràcia, també te les trobes a prop de casa. Les dificultats materials depenen molt, hi ha cobertures que impliquen grans

Els Pulitzer ens recorden una de les funcions bàsiques de la nostra professió: la denúncia

logístiques per arribar al lloc. De vegades les carreteres estan tallades o són inaccessibles per culpa d’un desastre natural. Però també hi ha cobertures d’accés fàcil que són complicades pel control que es fa de la premsa, del que et deixen veure i el que no. Quan arribes a un lloc en un moment en què hi passen moltes coses, l’accés que tens a la història acostuma a ser molt pur. Quan parlem de cobertures molt més controlades, ja sigui de política o de la covid, hi intervenen més factors que determinen quin és l’accés que hi tens com a fotoperiodista i que fan la teva feina més complexa.

Això passa aquí, també. Els fotoperiodistes sovint es queixen de traves a l’hora de fer la feina.

Totalment, això passa a casa nostra dia rere dia. Necessites ser al lloc per fer la foto i, si no et deixen ser-hi, la feina és molt més complicada. Hi ha una sofisticació molt gran a l’hora de voler controlar un discurs. Independentment de les complicacions afegides, hem de fer la feina de la millor manera possible. De cara

als protagonistes de la història, als que hi donem veu i als lectors.

Avui dia tothom porta una càmera a la butxaca i publica fotos a les xarxes. Quin és el paper del fotoperiodista ara?

Fer fotografies no et converteix en fotoperiodista o documentalista. Hi ha molts factors que hi intervenen: com et relaciones amb el subjecte, què ensenyes i què no, com tractes posteriorment la imatge i quin canal de difusió utilitzes. Són factors que defineixen si aquella imatge té un valor informatiu o no. La funció dels fotoperiodistes, o els reptes, són els mateixos de sempre: ser als llocs, fer la feina ben feta i, sobretot, ser molt estricte amb tu mateix, amb el teu codi deontològic. Una pèrdua de confiança per culpa d’una mala praxi és una llançà directa contra l’ofici, contra tu i contra els companys.

Quan fotografia un moment tan dur com una guerra o un desastre natural, la càmera actua com a filtre de les emocions?

No crec que la càmera protegeixi, i no ho hauria de fer. Has de poder sentir i entendre el que veus; si no, malament a l’hora d’explicar-ho. Una altra cosa és que, quan ets al lloc, has de ser professional i fer la teva feina.

Fotografia també moments molt rics visualment, com imatges de Setmana Santa o esdeveniments esportius. Quin tractament artístic pot fer de les diferents situacions?

Jo treballa en una agència de notícies generalista i donem petits esbossos del que ens sembla més rellevant en cada part del món. En cada país hi ha coses que interessin més i d’altres, que interessin menys. Fem tot tipus de cobertures, tant de conflictes com d’actualitat polí-

Un Pulitzer per Ucraïna

Bernat Armangué (Barcelona, 1978) ha estat un dels fotògrafs d'Associated Press, agència en la qual treballa, premiats amb un Pulitzer per la cobertura de la guerra a Ucraïna. No ha estat pas l'únic reconeixement, ja que la seva feina ha estat guardonada, entre d'altres, amb el World Press Photo, el Robert F. Kennedy Journalism Award i el Pictures of the Year International. Va començar a treballar a Associated Press el 2003 i ha cobert el conflicte israelianopalestí, la primavera àrab a Egipte i Líbia, l'èxode dels rohinyes a Bangladesh, el retorn dels talibans al poder a l'Afganistan i els funerals de Mandela i d'Isabel II. Ha cobert també esdeveniments esportius i festius.

■ ORIOL DURAN

es pugui concentrar a cobrir bé les històries. El periodisme i el bon periodisme necessiten bons professionals i recursos econòmics.

En els 20 anys que fa que treballa a AP ha notat un retrocés en aquest sentit?

Hem notat un retrocés entre tots els companys del gremi. Hi ha moltes publicacions que han tancat, que dediquen menys diners a les cobertures; hi ha molts col·laboradors que no estan ben pagats, i tot això, evidentment, afecta el resultat del periodisme que tenim avui dia.

Ha guanyat premis de fotografia notoris. Quina sensació li genera, això?

Els premis per aquestes cobertures en particular em creen sentiments contradictoris. Per un cantó, estàs content amb el reconeixement professional, però per l'altre no pots obviar que t'estan premiant per la història d'un drama que voldries que no existís i que t'agradaria no haver retratat. I, per això, els premis afavoreixen que algunes històries viatgin més, fan que se

No pots obviar que t'estan premiant per la història d'un drama que voldries que no existís

tica, esportiva o cultural. En algunes cobertures pots desenvolupar una mica més el teu estil personal, i d'altres tenen menys marge de maniobra, per limitacions sobre el que pots explicar o per la síntesi informativa.

En algunes ocasions hi deu haver temps de treballar més aquella foto i, en d'altres, no tant, suposo.

No és tant el temps com els elements que tens per explicar aquella història. Hi ha històries que són molt senzilles –aquest equip ha guanyat aquell altre, per exemple–, i hi ha històries que són molt més polièdriques i complexes d'explicar i, per tant, necessites matisar molt més.

Com neix el seu interès per la fotografia?

La fotografia és una excusa. A mi el que m'interessava era sortir del barri, de la zona de con-

fort, de tot el que coneixia. El documentalisme, el periodisme, era el que ajudava a fer-ho.

Hi ha cap espai que li generi més interès com a fotògraf?

Les cobertures més interessants són aquelles en què pots interactuar amb els protagonistes de les històries, és on pots aprendre més. Són cobertures, sobretot, de realitats diferents de la teva, ja siguin realitats socioculturals prop de casa teva o a l'altra punta del món. Després, òbviament, tot el que són denúncies de violacions dels drets humans. Crec que és important que això es difongui, que es doni un altaveu als que en són víctimes.

Hi ha algun lloc on estigui especialment interessat a anar?

Hi ha massa llocs i tornaria a tots aquells on he estat: a Ucraïna, on el conflicte no ha acabat; a l'Orient Mitjà; a l'Àsia del

Sud... Hi ha massa llocs per conèixer i històries que no ens podem permetre no conèixer.

No conèixer i no explicar. Totalment.

Una fotografia pot canviar alguna cosa? En algun moment ens hem sentit impactats com a societat per alguna fotografia en concret, però potser girem full massa ràpidament?

No comparteixo aquesta visió idealista que una fotografia pot canviar alguna cosa, però hi ha fotografies que sí que canvien la vida de persones. Tinc companys que no fa gaires anys van guanyar un Pulitzer per haver descobert una xarxa de tràfic d'esclaus relacionada amb la pesca a Tailàndia i el seu reportatge va motivar l'alliberament de moltes persones. Si tens la sort de formar part d'una d'aquestes cobertures, merave-

llós. Un dels motors de fer la feina que fem és constatar que, si no la féssim, si no existissin les proves de tots aquests abusos, hi hauria un xec en blanc perquè passessin més coses. El fotoperiodisme crea tensions que afavoreixen que certes situacions almenys no siguin pitjors.

Que no hi hagi una impunitat absoluta.

Exacte.

Creu que els mitjans de comunicació reconeixen prou la feina que fan, sobretot la dels 'freelance'? Les organitzacions professionals alerten de la precarietat amb què treballen.

No es tracta només de si cobreixes conflictes o no, sinó de com es fa la feina dia a dia. Hi ha una precarietat total. Per fer un bon periodisme, s'hi han de posar moltes ganes, però també s'han de gastar diners perquè la gent

n'ampliï la difusió i que sorgeixi l'oportunitat que es revisin històries que potser haurien passat més desapercebudes. I que arribin a la consciència col·lectiva una mica més del que havien arribat abans. En aquest aspecte, els premis són positius. Parlant del Pulitzer, si es miren els treballs premiats, es veu que tots són projectes periodístics de denúncia. Per tant, ens estan recordant una de les funcions bàsiques de la nostra professió. També és important recordar que darrere d'un barri, d'una frontera, hi ha una altra forma de vida, i és una de les coses que el periodisme ha de fer: donar a conèixer realitats molt diferents de les que tu tens.

Què diria a qui es vulgui iniciar en el fotoperiodisme?

Que comenci a explicar les històries que té al costat de casa seva. ■